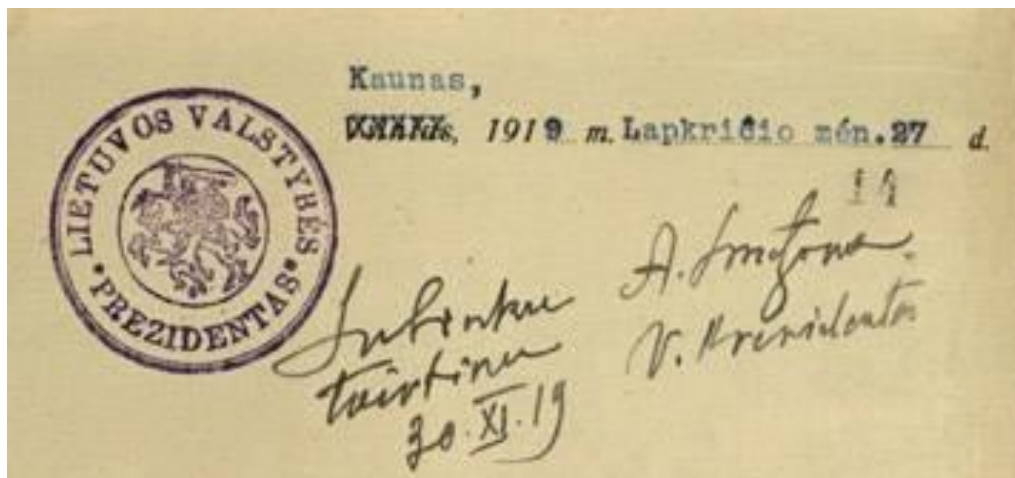

Aleksandras Stulginskis – Lietuvos Respublikos Prezidentas

Skirta 130-osioms gimimo metinėms

(1885-1969)

Parengė:

*Šilutės F. Bajoraičio viešosios bibliotekos
Skaitytojų aptarnavimo skyriaus
vyr. bibliotekininkė Daiva Jucikaitė, 2015.*

- **Antrasis Lietuvos Prezidentas.**

- **1918 m. vasario 16 d. –
Lietuvos nepriklausomybės akto signataras.**

- **Vienas Lietuvos krikščionių demokratų partijos steigėjų.**

- **Ūkininkų sąjungos steigėjas ir pirmininkas.**

- **Lietuvos politinis bei visuomenės veikėjas.**

- **Valstybės Tarybos Tremtinių ir belaisvių grąžinimo komisijos narys ir vadovas.**

- Gimė 1885 m. vasario 26 d. Kutulių kaime (dab. Šilalės r.)
- Mirė 1969 m. rugsėjo 22 d. Kaune
- Palaidotas Panemunės kapinėse

A. Stulginskio paminklo Jokūbave portretinis bareljefas (skulptorius M. Narbutas, 1991 m.)

- Aleksandras buvo jauniausias – 12-tas vaikas bežemių valstiečių **Marijonos ir Dominyko Stulginskių šeimoje.**
- Mokėsi **Kaltinėnų liaudies mokykloje**, metus dirbo Kaltinėnų valsčiaus raštininko padėjėju.
- **1904 m.** baigė Liepojos gimnazijos 4 klases, **1908 m.** – Žemaičių kunigų seminariją Kaune.
- Metus tobulinosi **Insbruko universiteto (Austrija) Teologijos filosofijos fakultete.** Atsisakė įšventinimo į kunigus.
- **1913 m. baigė Halės universiteto (Vokietija) Žemės ūkio institutą.**
- Grįžęs į Lietuvą paskirtas Trakų apskrities Alytaus rajoniniu agronomu.

●1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės aktą.

●1918 m. gruodžio 26 d. – 1919 m. kovo 12 d. II Mykolo Šleževičiaus Ministrų kabinete – ministras be portfelio.

●1919 m. kovo 12 d. – 1919 m. balandžio 12 d. III Prano Dovydaičio Ministrų kabinete – ministro pirmininko pavaduotojas, vidaus reikalų, maitinimo ir viešųjų darbų ministras.

●1919 m. balandžio 12 d. – spalio 7 d. IV Mykolo Šleževičiaus Ministrų kabinete – žemės ūkio ir valstybės turtų ministras.

Lietuvos Respublikos
Steigiamojo Pirmininkas,
einąs Valstybės
Prezidento pareigas
Aleksandras Stulginskis.
Kaunas, XX a.

**Stulginskių šeima
(apie 1923 m. prezidentūroje Kaune)
Ona Matulaitytė-Stulginskienė,
Aldona Stulginskaitė ir
Aleksandras Stulginskis.**

**Aleksandro Stulginskio ir Onos
Matulaitytės-Stulginskienės
vestuvių nuotrauka, 1920 m.**

- **1920 m.** gegužės 15 d. – 1922 m. lapkričio 13 d. Steigiamojo Seimo atstovas, išrinktas I (Marijampolės) rinkimų apygardoje.
- Priklausė Lietuvos ūkininkų sąjungos frakcijai, įėjusiai į Lietuvos krikščionių demokratų partijos bloką.
- **1920 m.** gegužės 15 d. I posėdyje išrinktas Steigiamojo Seimo Pirmininku.
- **Nuo 1920 m. birželio 19 d. ėjo Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas.**
- 1922 m. lapkričio 13 d. – 1923 m. kovo 13 d. Pirmojo Seimo, 1923 m. birželio 5 d. – 1926 m. birželio 2 d. Antrojo Seimo, 1926 m. birželio 2 d. – 1927 m. balandžio 12 d. Trečiojo Seimo atstovas.
- **1922 m. išrinktas Lietuvos Respublikos Prezidentu, perrinktas 1923 m. birželio mėn., pareigas ėjo iki 1926 m. birželio mėn.**

●**1927** m. pasitraukė iš politinio gyvenimo, tvarkė savo ūkį Kretingos valsčiuje Jokūbavo dvare, 1926 –1941 m. buvo Pauliaus Dogelio gamybinio ūkio vedėjas, kooperatyvų „Lietūkis“, „Linas“ tarybų narys.

●**1941 m. birželio 13 d. TSRS okupacinės valdžios suimtas ir ištremtas** į Krasnojarsko krašto Rešiotų stotį. 1952 m. nuteistas kalėti 25 metus, bet po 2 metų paleistas, dirbo Komijos autonominėje respublikoje sandėlininku ir komendantu Kvitkevoso miškų pramonės ūkyje, agronomu Pezmago tarybiniame ūkyje.

●**1956 m. grįžo į Lietuvą.** 1957–1959 m. buvo Vytėnų sodininkystės daržininkystės bandymų stoties, įsikūrusios nacionalizuotame Vytėnų dvare, vyresnysis mokslinis bendradarbis.

Ketvirtasis ministrų kabinetas.

Iš kairės sėdi: Justinas Zubrickas, Juozas Paknys, Mykolas Sleževičius, Antanas Merkys, Steponas Kairys, Jonas Vileišis.

Iš kairės stovi: **Aleksandras Stulginskis**, Jokūbas Šernas, Voldemaras Vytautas Čarneckis, Ministrų kabineto reikalų vedėjas Tadas Petkevičius.

Lietuvos Respublikos vyriausybės nariai:

(iš kairės) ministras be portfelio Jokūbas Šernas,

Žemės ūkio ir valstybės turtų ministras Aleksandras Stulginskis,

Krašto apsaugos ministras Antanas Merkys, Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona,

Ministras Pirmininkas Mykolas Sleževičius, Vidaus reikalų ministras Petras Leonas,

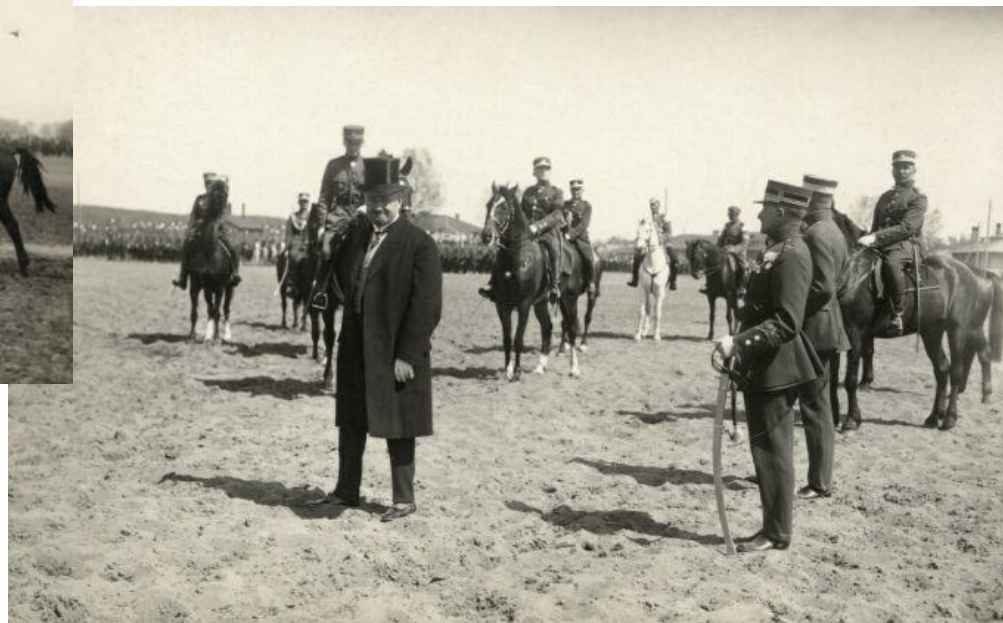
Susisiekimo ministras Valdemaras Černeckis ir kiti.

Kaunas, 1919 m.

**Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras Stulginskis (centre)
su grupe Lietuvos kariuomenės karininkų.
1923 m.**

**Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras Stulginskis
karinio parado metu.
Kaunas, apie 1924 m.**

Atminimo jamžinimas

„Aleksandro Stulginskio nuopelnai kuriant demokratiją, steigiant mokslo bei šviesos židinius visame krašte, yra stulbinantys ir įkvepiantys, dėl to jaučiu moralinę pareigą asmeniškai nusilenkti Prezidento Aleksandro Stulginskio atminimui. Jo asmenybės tvirtumas bei tikėjimas idealais - kilnumo ir pasiaukojimo pavyzdys“.

Rolandas Paksas

„Tikro Lietuvos patrioto nepalaužė nei tremtis, nei persekiojimai, jo nesugniuždė okupacinė valdžia. Aleksandras Stulginskis iki paskutinės dienos išliko orus, gerbiantis žmogų ir mylintis tautą.“

Prezidentė Dalia Grybauskaitė

„Kiekvienam lietuviui jo šviesi asmenybė turi būti sektinu pavyzdžiu ir rodikliu, kuriuo keliu eiti ir kuria programa vaduotis. Tik stulginskis kelias ir jo darbų ir gyvenimo pavyzdys lietuvių padarys savo vardo vertu ir savo pasirinktų idealų pilnutiniu įgyvendintoju bei vertingu savo tautos ir Tėvynės nariu“.

Mykolas Krupavičius

„Mūsų Valstybė, turinti tokią garbingą praeitį, daugiau kaip 100 metų buvo svetimos pajėgos parblokšta, dabar ji vėl atsistojo ir nori įeit į nepriklausomų valstybių šeimą. Ji tikisi tapti tos šeimynos lygių teisių nariu. Palaikydama Tautų Sąjungos idėjos įvykdymą, visuotiną nusiginklavimą, Vyriausiojo Teismo tautų kivirčam rišt steigimą, Lietuva nori su visom tautom, o ypač su kaimynėm, gyvent geriausios santykiuos“.

Aleksandras Stulginskis

„Ta viltis tegalėjo realizuotis tik pačios tautos pastangom. Todėl 1917 metais susirinkę Vilniuj Lietuvių visuomenės darbuotojai pastatė priešaky Lietuvių tautos rinktinis vyrus ir pavedė jiems valstybės kūrimo darbą. Šalis pritarė laisvu noru siųsdama Tėvynės gint tą savo žiedą – jaunimą ir dėdama gausių aukų ant Tėvynės aukuro“.

Aleksandras Stulginskis

Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės akto faksimilė (1918 m. vasario 18 d.)

„Pirmuoju Steigiamojo Seimo darbu turėtų būt Lietuvos nepriklausomybės skelbimas. Steigiamasis Seimas visu autoritetingumu turi pasauliui pareikšti, kad Lietuva yra nutraukus visus valstybinius ryšius, kuriais ji kadaise sujungta su kitom valstybėm; Steigiamasis Seimas taria Lietuvą esant atstatytą, kaip nepriklausomą valstybę“.

Aleksandras Stulginskis

Nutarimas.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, ^{taip} vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniiais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima graičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratinio būdo visu jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešdama apie tai
vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

D. J. Basanavičius
J. Braitis
M. Biržiška
K. Burauskas
A. Burauskas
J. Radvila
P. Klimas
Stefanas Kolesas
M. Kolesas
S. Karaitis
A. Kolesas
K. Kolesas
D. J. Basanavičius
J. Braitis
M. Biržiška
K. Burauskas
A. Burauskas
J. Radvila
P. Klimas
Stefanas Kolesas
M. Kolesas
S. Karaitis
A. Kolesas
K. Kolesas

Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarai (1918 m. vasario 16 d.)

Sėdi (iš kairės): Jonas Vileišis, Jurgis Šaulys, Justinas Staugaitis, Stanislovas Narutavičius, Jonas Basanavičius, Antanas Smetona, Kazimieras Steponas Šaulys, Steponas Kairys, Jonas Smilgevičius;

stovi Kazimieras Bizauskas, Jonas Vailokaitis, Donatas Malinauskas, Vladas Mironas, Mykolas Biržiška, Alfonsas Petrulis, Saliamonas Banaitis, Petras Klimas, Aleksandras Stulginskis, Jokūbas Šernas, Pranas Dovydaitis.

1996 m. Istorinės LR prezidentūros kiemelyje pastatytas paminklas (skulptorius Vytautas Narutis, architektas Kęstutis Mikšys).

**Lietuvos Respublikos
Prezidento
Aleksandro Stulginskio
(1885–1969) paminklas
A. Stulginskio dvaro parke
(Jokūbavo km., Kretingos r.)**

2010 02 26 minint 125-ąsias gimimo metines Kauno Dainavos mikrorajone A. Stulginskio vidurinės mokyklos bendruomenės pastangomis ant penkiaaukščio namo (Taikos pr. 45) iškilmingai atidengta **memorialinė lenta**: „Šiame name 1967–1969 m. gyveno Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras Stulginskis“.

2011 02 08 Vilijampolėje ant namo (Vidurinė g.13) atidengta memorialinė lenta: „Šiame name grįžęs iš tremties 1958–1960 m. gyveno antrasis Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras Stulginskis“

2011 06 28 Lietuvos žemės ūkio universitetui
(LŽŪU) suteiktas Aleksandro Stulginskio **vardas**.

**Aleksandro
Stulginskio
Universitetas**

**Kretingos r. Jokūbavo
Aleksandro Stulginskio
pagrindinė mokykla
(vardas suteiktas 1991 m.)**

**Šilalės r. Kaltinėnų
Aleksandro Stulginskio
gimnazija
(vardas suteiktas 1999 m.)**

**Kauno
Aleksandro Stulginskio
mokykla -daugiafunkcinis centras
(vardas suteiktas 1996 m.)**

2011 07 02 Babtuose (Kauno r.), Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės instituto (Kauno g. 30) fojė atidengta **atminimo lenta** su užrašu: „1957–1959 m. Kauno rajono Vytėnų sodininkystės ir daržininkystės bandymų stotyje (dabar institutas) vyresniuoju moksliniu bendradarbiu dirbo agronomas, Vasario 16-osios Nepriklausomybės akto signataras, Steigiamojo seimo pirmininkas Lietuvos Respublikos Prezidentas, Sibiro tremtinys ir kalinys Aleksandras Stulginskis 1885–1969” (skulptorius Stasys Žirgulis).